

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

ПІЛЬКОВ К. М.,

кандидат юридичних наук,
провідний науковий співробітник
лабораторії адаптації законодавства
України до права ЄС відділу
міжнародного приватного права
та правових проблем євроінтеграції
(Науково-дослідний інститут
приватного права і підприємництва
імені академіка Ф. Г. Бурчака
Національної академії правових наук
України)

УДК 346.91.

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.4.22>

ЗНАЧЕННЯ RES JUDICATA АРБІТРАЖНИХ РІШЕНЬ У ГОСПОДАРСЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ

Стаття зосереджує увагу на проблемних питаннях, як виникають у господарському судочинстві у зв'язку з необхідністю виконання судом обов'язку поважати остаточне рішення міжнародного комерційного арбітражу і не допускати розгляд позову, ідентичного до вже вирішеного в арбітражі. З аналізу положень господарського процесуального закону автор виводить концепцію про обмежену юрисдикцію господарського суду у питаннях дійсності арбітражної угоди після того, як ухвалено арбітражне рішення, а також у питанні компетенції арбітражу і чинності арбітражного рішення. Автор обстоює позицію, відповідно до якої господарський суд, навіть якщо доходить висновку про відсутність підстав для відмови у відкритті провадження чи для закриття провадження у справі через існування арбітражного рішення стосовно ідентичного позову, за наявності арбітражної угоди і заперечень сторони проти розгляду справи в суді має за загальним правилом залишити позов без розгляду. У статті також наголошено на тому, що стороною, зацікавленою у недопущенні розгляду в господарському суді позову, ідентичного вже вирішеному в арбітражі, може бути також відповідач, проти якого арбітраж ухвалив рішення, зокрема й про стягнення. Хоча у категоріях цивільного процесуального закону він є боржником, однак йому має бути забезпечена процесуальна можливість як зацікавленій особі домагатись визнання іноземного арбітражного рішення для цілей недопущення ініціювання позивачем нового процесу стосовно ідентичного позову проти нього. Окрема увага у статті приділена проявам у практиці Верховного Суду сприйняття доктрини *transit in rem judicatam* стосовно арбітражних рішень: поглинання правовідносинами за арбітражним рішенням всіх спірних матеріальних правовідносин, які становили підставу позову. Автор вказує на необхідність узгодження цієї практики з практикою стосовно такого ж впливу рішень судів на спірні правовідносини.

Ключові слова: арбітражна угода, остаточність, визнання арбітражного рішення, *transit in rem judicatam*.

Pilkov K. M. Res judicata effect of arbitration awards in domestic commercial proceedings

The article focuses on problematic issues that arise in commercial litigation in connection with the court's obligation to respect the final award of international commercial arbitration and to prevent a claim identical to the one already decided in arbitration of being decided upon once again. From the analysis of the provisions of the commercial procedural law, the author derives the concept of the limited jurisdiction of commercial courts in matters of the validity of an arbitration agreement after the arbitral award has been issued, as well as in the matter of the competence of the arbitration tribunal and the validity of the arbitral award. The author defends the position according to which the commercial court, even if it comes to a conclusion that there are no grounds for refusing to open proceedings or for closing proceedings in a case due to the existence of a respective arbitration award regarding an identical claim, in the presence of an arbitration agreement and objections of the parties to the consideration of the case in court, generally is to leave the claim without consideration. The article also emphasizes that the party interested in preventing the consideration by the commercial court of a claim, which is identical to the one already decided in the arbitration, can also be the defendant against whom the arbitration has issued an award, in particular, on payment. Although that party is a debtor in terms of civil procedural law, they should be provided with a procedural opportunity as an interested party to seek recognition of a foreign arbitral award for the purposes of preventing the plaintiff from initiating new domestic court proceedings upon an identical claim against them. The article pays special attention to the manifestations in the practice of the Supreme Court of the perception of the *transit in rem judicatam* doctrine in relation to arbitral awards: the merger of all disputed material legal relations that formed the basis of the claim into legal relations from an arbitration award. The author points out the need to harmonize this practice with the jurisprudence in matters of similar impact of domestic court decisions upon disputed legal relations.

Key words: *arbitration agreement, finality, recognition of arbitration awards, transit in rem judicatam.*

Вступ. Законодавство України про міжнародний комерційний арбітраж та міжнародні акти, зокрема Нью-Йоркська конвенція про визнання та приведення до виконання іноземних арбітражних рішень [1] встановлюють для держави обов'язок визнавати арбітражне рішення, а національне процесуальне законодавство встановлює механізм, за допомогою якого таке визнання має відбуватись у господарському процесі. Це мало б забезпечити повагу у національних судових провадженнях, зокрема у господарському судочинстві, до остаточного арбітражного рішення, яке набуло значення *res judicata*. Водночас судова практика вказує на низку проблем, з якими зіштовхуються суди при розгляді господарських справ, коли з'ясується, що існує арбітражне рішення стосовно ідентичного спору, що обумовлює актуальність дослідження цих проблемних питань для напрацювання можливих способів їх вирішення.

У правовій науці арбітражне рішення і наслідки, яке створюють його прийняття, набуття ним значення остаточного, визнання і виконання досліджували у свої працях В. Король, В. Кочин, О. Крупчан, Ю. Притика. Проблеми взаємодії арбітражу і національних судів комплексно досліджували С. Кравцов та Є. Боярський. Застосуванню принципу *res judicata* при розгляді справ у міжнародному комерційному арбітражі присвячені праці Є. Колдова.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження практики суду касаційної інстанції у господарській юрисдикції із застосування принципу *res judicata* стосовно рішень міжнародного комерційного арбітражу, ухвалених щодо ідентичного позову.

Результати дослідження. Відповідно до приписів частини 1 статті 175 ГПК суд відмовляє у відкритті провадження, зокрема якщо є рішення міжнародного комерційного арбітражу, прийняте в межах його компетенції в Україні щодо спору між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав, за винятком випадків, коли суд відмовив у видачі виконавчого документа на примусове виконання такого рішення (п. 4); є рішення міжнародного комерційного арбітражу, визнане в Україні в установленому законом порядку, щодо спору між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав (п. 5).

В. Кочин наголошує, що визнанню підлягаю лише рішення міжнародного комерційного арбітражу, що знаходяться за межами держави, де знаходиться суд, до якого звертаються щодо визнання та надання дозволу на виконання; визнання рішення є надання йому юридичної сили у державі-учасниці Конвенції 1958 року що спричиняє спрощений механізм (порівняно із іншими міжнародно-правовими спорами) та надання йому значення рішення національного суду як підстави для його виконання [2, с. 93].

Відповідно до частини 2 статті 175 ГПК суд не має права відмовити у відкритті провадження у справі у випадках, визначених пунктами 4, 5 частини 1 цієї статті, якщо відповідне рішення міжнародного комерційного арбітражу було скасовано і розгляд справи в тому самому міжнародному комерційному арбітражі виявився неможливим.

Як видно, ч. 2 ст. 175 ГПК пов'язує скасування арбітражного рішення за умови, що розгляд справи в арбітражі є неможливим з тим, що господарський суд не матиме права відмовити у відкритті провадження за ідентичним позовом. Це підказує, що саме по собі скасування арбітражного рішення повертає сторони в умови, коли остаточного рішення у справі немає, однак залишається чинною арбітражна угода. І тільки в тому випадку, якщо арбітражний розгляд виявиться неможливим, господарський суд розглядає справу по суті. Тобто, скоріше, йдеться про умови задіяння зацікавленою в арбітражному розгляді стороною арбітражної угоди. Іншими словами, якщо арбітражне рішення скасоване, зацікавлена у арбітражному розгляді справи сторона, яка правомірно заперечує проти розгляду ідентичного позову у господарському суді, має заявити клопотання про залишення господарським судом позову без розгляду, що той має зробити, якщо тільки не дійде висновку, що арбітражний розгляд неможливий (арбітражна угода невиконувана), наприклад у зв'язку з тим, що арбітраж не визнає своєї юрисдикції.

Видається, що цей загальний підхід мав би застосовуватись до всіх випадків, коли господарський суд не визнає преклюзивної для себе дії арбітражного рішення, тобто якщо не виконуються вимоги, висунуті до арбітражного рішення у пунктах 4, 5 частини 1 статті 175 ГПК. Інше трактування цих норм, зокрема визнання за господарським судом права в усіх випадках продовжити розгляд справи за позовом, ідентичним до розглянутого в арбітражі, якщо не виконуються вимоги пунктів 4, 5 ч. 1 статті 175 ГПК, створює ряд процесуальних проблем.

Так, відповідно до частин першої та другої статті 475 ЦПК питання визнання і надання дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу розглядається судом за заявою стягувача, якщо боржник має місце проживання (перебування) або місцезнаходження на території України, а якщо боржник не має місця проживання (перебування) або місцезнаходження на території України, або його місце проживання (перебування) чи місцезнаходження невідоме, питання про надання дозволу на примусове виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу розглядається судом, якщо на території України знаходиться майно боржника.

Однак у забезпеченні остаточності арбітражного рішення і неможливості ініціювання наступних судових проваджень за позовами, аналогічними до вже вирішеного в арбітражі, може бути зацікавлений не тільки стягувач. До прикладу, відповідач, у позові до якого арбітражний суд відмовив, зацікавлений у тому, щоб позивач не міг ініціювати розгляд ідентичного позову у державному суді. Слід визнати, що відповідач, у позові до якого відмовлено в арбітражі, може вважатись таким, що має статус стягувача для цілей статті 475 ЦПК (наприклад якщо на його користь стягнуто арбітражні витрати з позивача)

або, за найширшого тлумачення поняття стягувача, і без такого стягнення витрат, а просто внаслідок ототожнення понять «стягувач» і «боржник» (у термінології ЦПК) з поняттями «сторона, яка запитує визнання та приведення до виконання» та «сторона, проти якої винесено рішення» (у термінології Нью-Йоркської конвенції) відповідно.

Положення п. 4 ч. 1 ст. 175 ГПК мають тлумачитись суто таким чином, щоб не допустити можливість зловживання з боку позивача, який може бути не задоволений результатами вирішення спору в арбітражі і сам зумовив відмову компетентного суду видати виконавчий документ (у випадку, якщо арбітраж відмовив йому у позові, формально при зверненні до компетентного суду по «виконання» такого рішення він також отримує відмову) для того, щоб послатись на встановлений п. 4 ч. 1 ст. 175 ГПК виняток і домогтися розгляду ідентичного позову по суті у господарському суді.

Однак навіть в цьому випадку невирішеними залишається низка проблем, пов'язаних з преклюзивною дією арбітражного рішення у господарському процесі.

Так, якщо мова йде про рішення міжнародного комерційного арбітражу, прийняте в межах його компетенції в Україні щодо спору між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав, то пункт 4 частини першої статті 175 ГПК, хоча й не вимагає його визнання компетентним судом в Україні, однак встановлює виняток (якщо суд відмовив у видачі виконавчого документа на примусове виконання такого рішення) з правила про обов'язок суду відмовити у відкритті провадження.

Цей виняток повністю задовольняє лише ситуацію, коли маємо арбітражне рішення, ухвалене арбітражем з місцем в Україні проти сторони, яка також знаходиться в Україні і майно, на яке може бути звернене стягнення також знаходиться тільки в Україні або рішення іншим чином підлягало б виконанню лише в Україні, однак компетентний суд України відмовив у видачі виконавчого документа через дефект арбітражного рішення, який не залежав від стягувача.

Однак він не охоплює ряд інших ситуацій, зокрема якщо рішення арбітражу з місцем в Україні в принципі належить до таких, що підлягають виконанню (наприклад рішення про стягнення коштів) і суд в Україні відмовив у видачі виконавчого документа, однак це ж арбітражне рішення допущене до примусового виконання в іншій країні. Або ж якщо сторона арбітражного провадження, на користь якої ухвалене рішення про стягнення, не зверталась до компетентного українського суду для одержання виконавчого документа. Видається, що в цій останній ситуації виняток з правила про відмову у відкритті господарським судом провадження не існує і, отже, господарський суд мав би відмовити у відкритті провадження, а вже відкрите закрити, поважаючи *res judicata* арбітражного рішення. Однак принципово ці ситуації можуть не відрізнятись у тому сенсі, що сторона, на користь якої ухвалене арбітражне рішення з дефектами, які могли б стати підставою для відмови у наданні дозволу на його примусове виконання і, як наслідок, для відмови у видачі виконавчого документа, не подаватиме його до українського компетентного суду і, отже, відмови у видачі виконавчого документа на примусове виконання такого рішення не буде. У такому випадку слід визнати, що ефективним інструментом дозволеного втручання державного суду України залишається лише процедура оскарження арбітражного рішення. Тобто рішення арбітражу з місцем в Україні, яке набуло значення остаточного за відповідним регламентом або правилами, встановленими сторонами, матиме значення *res judicata* для українського господарського суду, якщо воно не скасовано компетентними судом за правилами ЦПК. У такому випадку господарський суд мав би лише застосувати трискладовий тест для встановлення ідентичності сторін проваджень, предмету та підстав позову. За такого підходу додані у пункті 4 частини 1 статті 175 ГПК формулювання «прийняте в межах його компетенції» та «за винятком випадків, коли суд відмовив у видачі виконавчого документа на примусове виконання такого рішення» становлять додаткові запобіжники, застосування яких господарським судом є проблематичним. Стосовно формули «за винятком випадків, коли суд відмовив у видачі виконавчого документа» ми вже окреслили проблему, яка полягає у тому, що такої відмови може не бути, якщо сторона не звернеться до компетентного суду. Стосовно умови

про рішення арбітражу, «прийняте в межах його компетенції», то застосування цього критерію господарським судом поряд з тим, що його ж застосовуватиме також суд, до якого арбітражне рішення може бути оскаржене, може призвести до ситуації суперечливих висновків судів у питанні компетенції арбітражного суду (загальний суд не знаходить підстав для скасування арбітражного рішення як такого, що ухвалене за межами компетенції арбітражу, а господарський суд дійде протилежної думки).

Видається, що якщо вже законодавець закріпив юрисдикцію загальних судів у вирішенні питання про скасування арбітражного рішення, ухваленого в Україні, то саме цей суд у процедурі оскарження арбітражного рішення може висувати про «прийняте в межах його компетенції» рішення арбітражного суду без права сторони арбітражного розгляду надалі заявити заперечення стосовно компетенції в господарському суді.

Окремий комплекс проблем пов'язаний з визнанням принципу *res judicata* стосовно іноземних арбітражних рішень. Верховний Суд у постанові від 15.09.2021 у справі № 904/2267/20 виклав позицію про те, що наявність рішення іноземного міжнародного комерційного арбітражу, яким між сторонами вирішено спір з аналогічними позовними вимогами, але яке не пройшло процедуру визнання / надання дозволу на виконання в Україні, не є підставою для відмови у відкритті провадження або закриття господарським судом відкритого провадження у справі за аналогічним позовом [3].

Як ми вже зазначали раніше, зважаючи на те, що в остаточності арбітражного рішення може бути зацікавлена також сторона, проти якої воно ухвалене, у цьому випадку скоріше мова йде про недопущення звуженого тлумачення поняття «заінтересована особа» з ЦПК, якою може бути будь-яка сторона арбітражного розгляду.

Як бачимо, стосовно як рішень арбітражу в Україні, так і іноземного арбітражу господарський суд не має повноважень самостійно вирішувати всі питання, пов'язані з тим, чи має арбітражне рішення силу *res judicata* і відповідно преклюзивну дію для наступних проваджень. Його позиція зазнає впливу повноважень загального суду, тобто господарський суд має вторинну юрисдикцію у цих питаннях. Отже в тих випадках, коли у господарського суду відсутні підстави для висновку про преклюзивну дію арбітражного рішення, яке все ж є (тобто не скасоване, однак не визнане в Україні, якщо це іноземне арбітражне рішення), для господарського суду таке арбітражне рішення у господарському процесі як підстава для відмови у відкритті провадження або для закриття провадження юридично «відсутнє». В такому випадку юридична «відсутність» арбітражного рішення не перешкоджає заінтересованій стороні заявляти про залишення позову без розгляду з дотриманням встановленого для цього порядку (до першої заяви по суті спору). Процесуально не суперечливою за таких умов є поведінка відповідача, який одночасно просить суд закрити провадження у зв'язку з наявністю арбітражного рішення, а якщо суд не вбачає для цього підстав, наприклад, через те, що іноземне арбітражне рішення не пройшло процедуру визнання в Україні, то залишення позову без розгляду. Такий підхід не дозволить нівелювати остаточність вирішення суперечки арбітражним судом у господарському процесі і водночас стимулюватиме сторону, на користь якої ухвалене арбітражне рішення, до дій, спрямованих на його визнання або приведення до виконання або встановлення юридичної визначеності стосовно арбітражного рішення (адже залишення господарським судом позову без розгляду не перешкоджає повторному зверненню).

Як видно, питання існування і юридичного значення для господарського суду арбітражного рішення для свого з'ясування потребують дій сторін, їх з'ясування не становить обов'язок суду *ex officio*. Наявність остаточного арбітражного рішення, яке набуло значення *res judicata*, не є для суду, до якого подано ідентичний позов, питанням, яке становить публічний порядок. Схожим чином як і питання звернення до суду з позовом за наявності арбітражної угоди. Доречно у цьому контексті звернутись до думки В. Короля, який відзначає, що у законодавчій площині у статті 175 чинного ГПК України відсутня відповідна підстава для відмови у відкритті провадження у справі через наявність арбітражної угоди. Забезпечуючи дотримання вимог п. 2 ст. II Нью-Йоркської Конвенції та ч. 1 ст. 8 Закону

України «Про міжнародний комерційний арбітраж», господарський суд залишатиме позов без розгляду, якщо визнає, що арбітражна угода є дійсною, не втратила чинність та може бути виконана. Такі дії суду, за висновком В. Короля, матимуть правомірний характер за умови, передбаченої у п. 7 ч. 1 ст. 226 ГПК України, що від відповідача не пізніше початку розгляду справи по суті, але до подання ним першої заяви щодо суті спору надійшли заперечення проти вирішення спору в господарському суді [4, с. 31].

Вартий уваги також інший важливий аспект забезпечення дії принципу *res judicata* стосовно арбітражних рішень у господарському процесі, особливо з огляду на існування описаної нами вище юрисдикції загальних судів у розгляді питань, пов'язаних з оскарженням арбітражних рішень, їх визнанням та наданням дозволу на примусове виконання, в межах чого має досліджуватись питання дійсності арбітражної угоди за наявності заперечень стосовно такої.

Так, Г. Цірат вбачає порушення принципу *res judicata* також у тих випадках, коли державний суд вже після арбітражного розгляду спору та ухвалення з цього спору арбітражного рішення, здійснює розгляд справ за позовом про визнання недійсною відповідної арбітражної угоди [5, с. 50]. Певною мірою на цю проблему звернув увагу у 2022 році Верховний Суд, який у справі за позовом, серед іншого, про визнання недійсним договору (в цілому, а не окремо арбітражного застереження), стосовно виконання якого вже мало місце чинне і визнане в Україні арбітражне рішення, відзначив, що «ухвалення рішення про задоволення позову та визнання недійсними оспорюваних договорів знівелює результати Арбітражного провадження Торгової палати м. Стокгольм, що відповідно до наведеної вище практики ЄСПЛ у справі "ЦЕНТР "УКРАСА" проти України" від 25.11.2021 (заява № 2836/10), а отже порушить принцип юридичної визначеності» (§ 5.66 постанови від 20.07.2022) [6].

Окремим аспектом остаточності арбітражного рішення, його значення для судових проваджень у державному суді та застосування принципу *res judicata* стосовно арбітражного рішення є аспект поглинання правовідносинами за рішенням юрисдикційного органу (суду чи арбітражу) спірних правовідносин, які існували між сторонами. У цьому питанні практика господарських судів України з 2015 року загалом стоїть на таких засадах: наявність судового рішення про задоволення вимог кредитора, яке боржник не виконав, не припиняє матеріальних правовідносин сторін, з яких виник спір. Детально про те, як цей підхід «дає тріщину» і не вписується в той напрямок, у якому розвивається процесуальне законодавство, вже йшлося у більш ранніх публікації [7, с. 311–312].

Показовою у зв'язку з накладенням цієї проблеми на арбітражні рішення є справа № 910/17566/17, яку у 2019 році розглянув Верховний Суд. У ній позивач звернувся з вимогою про стягнення інфляційних втрат та процентів за статтею 625 Цивільного кодексу України за час, протягом якого відповідач не виконував арбітражне рішення про стягнення суми боргу. Верховний Суд погодився з висновками апеляційного суду про те, що цей новий спір не охоплюється арбітражною угодою з таких підстав: спір, пов'язаний з порушенням контракту, вже був вирішений на користь позивача арбітражним рішенням і є вичерпаним, а тому виконання арбітражного застереження у даній справі неможливе. Залишимо поза межами нашого аналізу висновок про те, що виконання арбітражного застереження є неможливим через вичерпання його вже розглянутим спором. Ця теза про «одноразовість» і вичерпання арбітражної угоди є дискусійною, однак прямо не стосується нашого предмету. Важливо те, що апеляційний суд дійшов висновку, а Верховний Суд його в цьому підтримав, що «правовідносини у даній справі стосуються питання щодо невиконання саме судового рішення міжнародного арбітражу, яке визнано та прийнято для виконання на території України, в частині застосування положень статті 625 ЦК України, а тому арбітражне застереження у даному конкретному випадку не може бути застосоване, оскільки обставини стосуються особливостей виконання рішення міжнародного арбітражу відповідно до законодавства України» [8]. Цим висновком Верховний Суд визнав *transit in rem judicatam* (поглинання судовим рішенням на користь позивача матеріальних правовідносин, які становили чи могли і повинні були становити підставу позову): в цьому випадку йдеться про поглинання арбітражним

рішенням всіх спірних правовідносин, пов'язаних зі стягненням суми боргу. Адже виходить, що за висновком касаційної інстанції суми інфляційних втрат та проценти, які боржник зобов'язаний був би сплатити за період прострочення сплати боргу з ухваленням арбітражного рішення фактично трансформувались у суми інфляційних втрат і проценти за час невиконання арбітражного рішення, стягнення яких не є стягненням суми боргу за контрактом і тому не охоплюється арбітражною угодою.

Такі висновки суду касаційної інстанції роблять нагальною потребу їх узгодження з вже згаданою вище позицією 2015 року, від якої Верховний Суд не відступав і яка вказує на те, що рішення суду не змінює суті матеріальних правовідносин. Таке узгодження має привести або до того, що позиція 2015 року про незмінність судовим рішенням природи стягнаних сум буде застосовуватись послідовно, в тому числі у відносинах з виконання арбітражних рішень, або до того, що намічена вже тенденція до запровадження доктрини *transit in rem judicatam* ознаменується відходом від позиції 2015 року шляхом визнання, що, стягуючи певні суми, судові рішення змінює їх правову природу: надалі вони вже не є боргом за контрактом, сумою збитків тощо, а є сумою, стягнутою за судовим рішенням, несплата якої надалі пов'язана з наслідками, встановленими у законі, тобто без прив'язки до контракту, іншого правочину чи іншого юридичного факту, який слугував підставою для висунення вимог у суді.

Висновки. Здійснене дослідження дозволяє висувати, що у господарському судочинстві для забезпечення виконання обов'язку судів поважати остаточне арбітражне рішення і не допускати розгляд по суті позову, ідентичного до вже розглянутого в арбітражі, встановлені у процесуальному законі (ч. 1 статті 175 ГПК) заборони мають тлумачитись таким чином, щоб не допускати можливості стороною спору, стосовно якого є не скасоване арбітражне рішення, зловживати наслідками звернення до процедури примусового виконання (домогатися відмови суду). Для захисту інтересів відповідача, проти якого ухвалене арбітражне рішення або до якого арбітраж відмовив у позові, має бути забезпечена можливість визнання іноземного арбітражного рішення. Забезпеченню дотримання принципу *res judicata* стосовно арбітражних рішень у господарському судочинстві має також сприяти напрацювання сприятливої до арбітражу практики про неможливість окремого розгляду позовів про визнання недійсними арбітражних угод, в тому числі після ухваленого арбітражного рішення, а також усунення суперечностей у практиці стосовно природи арбітражного рішення, його впливу на правовідносини, стосовно яких воно ухвалене, з можливим послідовним прийняттям доктрини *transit in rem judicatam* про поглинання судовим чи арбітражним рішенням усіх спірних правовідносин.

Список використаних джерел:

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про визнання та приведення до виконання іноземних арбітражних рішень (підписана у Нью-Йорку 10 червня 1958 року). URL: https://icas.org.ua/wp-content/uploads/Text-of-UN-Convention_New-York-1958-4.pdf (дата звернення: 11.08.2023).
2. Кочин В. Визнання арбітражного рішення: правова природа, механізм та значення. *Збірник доповідей і статей до V Міжнародних арбітражних читань пам'яті академіка І. Г. Побірченка*. К, 2019. С. 88–93.
3. Верховний Суд, Касаційний господарський суд. Постанова від 15.09.2021, справа № 904/2267/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99647919> (дата звернення: 11.08.2023).
4. Король В. І. Концептуально-правові засади визнання і виконання іноземних арбітражних рішень щодо спорів із зовнішньоекономічних договірних правовідносин. *Збірник доповідей і статей до V Міжнародних арбітражних читань пам'яті академіка І. Г. Побірченка*. К, 2019. С. 24–31.
5. Цірат Г. Особливості застосування ст. II (3) Конвенції про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень 1958 р. у практиці українських судів. *Збірник доповідей і*

статей до V Міжнародних арбітражних читань пам'яті академіка І. Г. Побірченка. К, 2019. С. 46–54.

6. Верховний Суд, Касаційний господарський суд. Постанова від 20.07.2022, справа № 910/18439/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105504481> (дата звернення: 11.08.2023).

7. Пільков К. Способи захисту прав у суді: проблеми сучасної гібридної моделі. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 11. С. 304–313. DOI: 10.32782/2524-0374/2022-11/72.

8. Верховний Суд, Касаційний господарський суд Постанова від 15.01.2019, справа № 910/17566/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/79250052> (дата звернення: 11.08.2023).

